

Zbirka odločb sodne prakse

SKLEPNI PREDLOGI GENERALNE PRAVOBRANILKE
TAMARE ČAPETA,
predstavljeni 9. februarja 2023¹

Zadeva C-183/22

**Saint-Louis Sucre
proti**

**Premier ministre,
Ministre de l'Agriculture et de l'Alimentation,
SICA des betteraviers d'Étrépany**

(Predlog za sprejetje predhodne odločbe, ki ga je vložil Conseil d'État (državni svet, Francija))

„Predhodno odločanje – Kmetijstvo – Skupna ureditev trgov – Priznanje organizacije proizvajalcev – Pravilo članstva v le eni taki organizaciji – Demokratični nadzor nad to organizacijo in njenimi odločitvami, ki ga izvajajo člani proizvajalci“

I. Uvod

1. Tožeča stranka v postopku v glavni stvari, družba Saint-Louis Sucre, je proizvajalka sladkorja iz sladkorne pese. Ta družba predlaga Conseil d'État (državni svet, Francija), naj razglasi ničnost odloka z dne 20. decembra 2019 (v nadaljevanju: sporni odlok), na podlagi katerega je ministre de l'Agriculture et de l'Alimentation (minister za kmetijstvo in prehrano, Francija) kmetijski zadrugi (SICA) des betteraviers d'Étrépany priznal status organizacije proizvajalcev² v sektorju sladkorja za sladkorno peso.

2. Ta zadeva se nanaša na nekatere pogoje, ki jih mora organizacija proizvajalcev izpolnjevati, da jo država članica prizna kot tako v smislu Uredbe o SUT.³ Priznanje organizacije proizvajalcev namreč prinaša nekatere pravice in obveznosti.⁴

¹ Jezik izvirnika: francoščina.

² Za nekatere sektorje se uporablja izraz „organizacija“, medtem ko gre v drugih sektorjih za „skupino“, ne da bi ta terminološka razlika kaj spremenila. V zvezi s tem glej Olmi, G., „Politique agricole commune“, *Commentaires Mégret*, zv. 2, 2. izdaja, Université de Bruxelles, 1991, str. 109.

³ Uredba (EU) št. 1308/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013 o vzpostavitvi skupne ureditve trgov kmetijskih proizvodov in razveljavitvi uredb Sveta (EGS) št. 922/72, (EGS) št. 234/79, (ES) št. 1037/2001 in (ES) št. 1234/2007 (UL 2013, L 347, str. 671), kakor je bila spremenjena z Uredbo (EU) 2017/2393 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. decembra 2017 (UL 2017, L 350, str. 15) (v nadaljevanju: Uredba o SUT).

⁴ Glej v zvezi s tem točki 20 in 21 teh sklepnih predlogov.

3. Natančneje, predložitveno sodišče v bistvu sprašuje, ali je sindikat lahko član neproizvajalec več kot ene organizacije proizvajalcev, in če ima organizacija proizvajalcev enega ali več članov neproizvajalcev, s katerimi pogoji je mogoče zagotoviti, da člani proizvajalci demokratično nadzorujejo svojo organizacijo in njene odločitve.

II. Dejansko stanje v sporu o glavni stvari, postopek pred Sodiščem in vprašnji za predhodno odločanje

4. Minister za kmetijstvo in prehrano je s spornim odlokom kmetijski zadrugi SICA des betteraviers d'Étrépagny priznal status organizacije proizvajalcev v sektorju sladkorja za sladkorno peso.

5. Tožeča stranka v postopku v glavni stvari, družba Saint-Louis Sucre, s tožbo, vloženo pri Conseil d'État (državni svet), predlaga razglasitev ničnosti tega odloka. Ta tožeča stranka v podporo svojemu predlogu med drugim navaja tožbeni razlog, ki se nanaša na kršitev člena 153(1)(b) Uredbe o SUT, in tožbeni razlog, ki se nanaša na kršitev člena 153(2)(c) te uredbe.

6. V utemeljitev prvega od teh tožbenih razlogov tožeča stranka v postopku v glavni stvari trdi, da je bil sporni odlok sprejet v nasprotju členom 153(1)(b) Uredbe o SUT, ker so Confédération générale des planteurs de betteraves (splošna zveza pridelovalcev sladkorne pese, CGB) Eure, CGB Île-de-France in družba Naples Investissement, ki niso proizvajalci, hkrati člani SICA des betteraviers d'Étrépagny in SICA Roye-Déshydratation, ki je tudi priznana kot organizacija proizvajalcev.⁵

7. Conseil d'État (državni svet) meni, da je odgovor na ta tožbeni razlog odvisen od vprašanja, ali je treba člen 153(1)(b) Uredbe o SUT, ki zahteva, da so člani organizacije proizvajalcev člani le ene organizacije proizvajalcev za kateri koli proizvod podjetja, razlagati tako, da velja samo za člane proizvajalce ali da velja za vse člane organizacije proizvajalcev, vključno s člani neproizvajalci.

8. Tožeča stranka se v postopku v glavni stvari v utemeljitev drugega od teh tožbenih razlogov opira na člen 153(2)(c) Uredbe o SUT in navaja, da proizvajalci, ki so člani kmetijske zadruge, ne morejo demokratično nadzorovati svoje organizacije in njenih odločitev.

9. Tožeča stranka v postopku v glavni stvari zlasti trdi, da CGB France dejansko nadzira CGB Eure in CGB Île-de-France ter ima v lasti skoraj ves kapital družbe Naples Investissement. CGB France naj bi torej prek teh treh subjektov, ki naj bi morali izvajati njene smernice, nadzirala 31,4 % celotnega kapitala kmetijske zadruge, kar je v nasprotju z njenim statutom, v katerem je glasovalni delež vsakega člana omejen na 10 %. Poleg tega tožeča stranka v postopku v glavni stvari trdi, da od 13 članov upravnega odbora kmetijske zadruge trije zastopajo CGB Eure, CGB Île-de-France oziroma družbo Naples Investissement, šest drugih pa je proizvajalcev, ki so člani CGB France in v tej zvezi izvajajo pomembne pristojnosti. Tožeča stranka v postopku v glavni stvari dodaja, da je kršitev načela, določenega v členu 153(2)(c) Uredbe o SUT, še hujša zaradi okoliščine, da CGB zagotavlja direktorja kmetijske zadruge in del njenih sredstev.

10. Conseil d'État (državni svet) meni, da je odgovor na očitke, ki ga je v zvezi s tem podala tožeča družba, odvisen od vprašanja, ali je treba za zagotovitev spoštovanja načela iz člena 153(2)(c) Uredbe o SUT pri presoji neodvisnosti vsakega od članov organizacije upoštevati izključno to, da

⁵ Iz vseh informacij, ki jih ima Sodišče na voljo, je razvidno, da je od takrat ta druga organizacija proizvajalcev, v kateri je bila CGB neposredno in posredno dejavna, prenehala opravljati dejavnosti.

je njihov kapital v lasti iste fizične ali pravne osebe, ali tudi druge povezave, kot sta za člane neproizvajalce članstvo v istem sindikatu ali za člane proizvajalce izvajanje vodstvenih pristojnosti znotraj takega sindikata. Predložitveno sodišče poleg tega meni, da je utemeljenost tožbenega razloga, o katerem odloča, odvisna tudi od vprašanja, ali je za ugotovitev resničnosti nadzora, ki ga nad organizacijo proizvajalcev izvajajo njeni člani proizvajalci, dovolj, da imajo ti večino glasov, ali pa je treba preučiti, ali jim ob upoštevanju razdelitve glasov med resnično neodvisne člane glasovalni delež enega ali več članov neproizvajalcev omogoča, da tudi brez večine nadzorujejo odločitve, ki jih sprejme organizacija proizvajalcev.

11. V teh okoliščinah je Conseil d'État (državni svet) prekinil odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložil ti vprašanji:

- „1. Ali je treba pravilo iz člena 153(1)(b) Uredbe [o SUT], v skladu s katerim statut organizacije proizvajalcev zahteva, da so njeni člani ‚člani le ene organizacije proizvajalcev za kateri koli proizvod podjetja‘, razlagati tako, da velja samo za člane proizvajalce?
2. Ali je treba za zagotovitev spoštovanja načela iz člena 153(2)(c) Uredbe [o SUT], v skladu s katerim morajo člani proizvajalci demokratično nadzorovati svojo organizacijo in njene odločitve:
 - pri presoji neodvisnosti članov organizacije upoštevati izključno to, da je njihov kapital v lasti iste fizične ali pravne osebe, ali tudi druge povezave, kot sta za člane neproizvajalce članstvo v istem sindikatu ali za člane proizvajalce izvajanje vodstvenih pristojnosti znotraj takega sindikata?
 - za ugotovitev resničnosti nadzora, ki ga nad organizacijo izvajajo njeni člani proizvajalci, ugotoviti, da je dovolj, da imajo ti večino glasov, ali pa je treba preučiti, ali jim ob upoštevanju razdelitve glasov med resnično neodvisne člane glasovalni delež enega ali več članov neproizvajalcev omogoča, da tudi brez večine nadzorujejo odločitve, ki jih sprejme organizacija?“

12. Pisna stališča so pri Sodišču predložile družba Saint-Louis Sucre, kmetijska zadruga, francoska vlada in Evropska komisija. Na obravnavi 16. novembra 2022 so družba Saint-Louis Sucre, kmetijska zadruga, francoska vlada in Komisija ustno podale stališča.

III. Pravni okvir

13. Uredba o SUT v skladu s členom 1(1) vzpostavlja skupno ureditev trga za kmetijske proizvode, to je za vse proizvode, ki so naštetih v Prilogi I k Pogodbi DEU.

14. Člen 152 Uredbe o SUT, naslovljen „Organizacije proizvajalcev“, določa:

„1. Države članice lahko na zahtevo priznajo organizacije proizvajalcev, ki:

- (a) jih sestavljajo in v skladu s točko (c) člena 153(2) nadzorujejo proizvajalci v določenem sektorju iz člena 1(2);
- (b) so ustanovljene na pobudo proizvajalcev [...]

[...]

1a. Z odstopanjem od člena 101(1) PDEU lahko organizacija proizvajalcev, ki je priznana v skladu z odstavkom 1 tega člena, načrtuje proizvodnjo, optimizira proizvodne stroške, daje na trg in se v imenu svojih članov pogaja za sklenitev pogodb o dobavi celotne ali dela skupne proizvodnje kmetijskih proizvodov svojih članov.

Dejavnosti iz prvega pododstavka se lahko izvajajo:

[...]

(d) če zadevni proizvajalci niso člani nobene druge organizacije proizvajalcev, kar zadeva proizvode, zajete v dejavnostih iz prvega pododstavka;

[...]

Vendar pa lahko države članice odstopijo od pogoja iz točke (d) drugega pododstavka v ustrezno utemeljenih primerih, ko imajo člani proizvajalci ločena proizvodna obrata, ki sta na različnih geografskih območjih;

[...]

1c. Nacionalni organ za konkurenco iz člena 5 Uredbe [Sveta (ES) št. 1/2003 z dne 16. decembra 2002 o izvajanju pravil konkurence iz členov [101 in 102 PDEU] (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 8, zvezek 2, str. 205)] lahko v posameznem primeru odloči, da se v prihodnje ena ali več dejavnosti iz prvega pododstavka odstavka 1a spremeni, preneha izvajati ali sploh ne začne izvajati, če meni, da je to potrebno, da se prepreči izključevanje konkurence, ali če meni, da so ogroženi cilji iz člena 39 PDEU.

[...]“

15. Člen 153 Uredbe o SUT, naslovljen „Statut organizacij proizvajalcev“, določa:

„1. V statutu organizacije proizvajalcev se od članov proizvajalcev zlasti zahteva, da:

[...]

(b) so člani le ene organizacije proizvajalcev za kateri koli proizvod podjetja; vendar lahko države članice odstopajo od tega pogoja v ustrezno utemeljenih primerih, ko imajo člani proizvajalci dva ločena proizvodna obrata, ki se nahajata na različnih geografskih območjih;

[...]

2. V statutu organizacij proizvajalcev so določeni tudi:

[...]

(c) pravila, ki članom proizvajalcem omogočajo, da demokratično preverjajo svojo organizacijo in njene odločitve;

[...]“

16. Člen 154(1) Uredbe o SUT, naslovljen „Priznanje organizacij proizvajalcev“, določa:

„Da država članica prizna organizacijo proizvajalcev, mora biti organizacija proizvajalcev, ki zaprosi za tako priznanje, pravna oseba ali jasno opredeljen del pravne osebe, ki:

- (a) izpolnjuje zahteve iz točk (a), (b) in (c) člena 152(1);
- (b) ima na območju, na katerem deluje, minimalno število članov in/ali minimalni obseg ali vrednost tržne proizvodnje, ki ju določi zadevna država članica;
- (c) zadostno dokaže, da lahko svoje dejavnosti izvajajo pravilno z vidika trajanja, učinkovitosti, zagotavljanja človeške, tehnične in materialne pomoči članom oziroma koncentracije ponudbe;
- (d) ima statut, ki je skladen s točkami (a), (b) in (c) tega odstavka.“

IV. Analiza

17. Člen 39(1) PDEU določa gospodarske in socialne cilje, ki se uresničujejo s skupno kmetijsko politiko (SKP). Ti vključujejo povečanje produktivnosti, zagotovitev primerne življenjske ravni kmetijske skupnosti, stabilizacijo trgov, zagotovitev redne preskrbe in ohranjanje dostopnosti preskrbe potrošnikom po primernih cenah.

18. Pri uresničevanju teh ciljev se mora v skladu s členom 39(2)(a) PDEU upoštevati „posebna narava kmetijske dejavnosti, ki je posledica socialne strukture kmetijstva ter strukturnih in naravnih neskladij med različnimi kmetijskimi regijami“.

19. Sodelovanje organizacij proizvajalcev v SKP pomaga pri uresničevanju njenih ciljev s tem, da zagotavlja, da je kmetijski trg organiziran „iz baze“, se pravi, da je organiziran za same proizvajalce in od njih samih.⁶

20. Konkretnije, organizacije proizvajalcev morajo uresničevati vsaj enega od 11 ciljev, naštetih v členu 152(1)(c) Uredbe o SUT.⁷ Poleg tega te organizacije izvajajo vsaj eno od osmih dejavnosti, ki so našete v členu 152(1)(b) te uredbe.⁸ Na kratko povedano, njihove skupne dejavnosti morajo

⁶ Olmi, G., „Politique agricole commune“, *Commentaires Mégret*, zv. 2, 2. izdaja, 1991, str. 109.

⁷ Med katerimi so: (i) zagotovitev, da se proizvodnja načrtuje in prilagaja povpraševanju, zlasti glede kakovosti in količine; (ii) koncentracija ponudbe in dajanje na trg proizvodov, ki jih pridelajo njeni člani; (iii) optimizacija proizvodnih stroškov in donosnosti naložb zaradi uporabe okoljskih standardov in standardov glede dobrobiti živali ter stabilizacija cen proizvajalcev; (iv) raziskovanje in oblikovanje pobud na področju trajnostnih načinov pridelave, inovativnih praks, gospodarske konkurenčnosti in tržnih trendov; (v), (vi) in (xi) tehnična pomoč, ki se nanaša med drugim, prvič, na okolju prijazne postopke gojenja in pridelave ter postopke in tehnike, ki zagotavljajo dobre razmere za živali, in drugič, na uporabo proizvodnih standardov, izboljšanje kakovosti proizvodov in razvijanje proizvodov z zaščiteno označbo porekla ali zaščiteno geografsko označbo ali proizvodov z nacionalnim znakom kakovosti; (viii) prispevanje k trajnostni rabi naravnih virov in blaženju podnebnih sprememb; ter (ix) oblikovanje pobud na področju promocije in trženja.

⁸ V tej določbi je natančneje pojasnjeno, da se lahko priznajo organizacije proizvajalcev, ki so ustanovljene na pobudo proizvajalcev in opravljajo vsaj eno od naslednjih dejavnosti: „(i) skupna predelava; (ii) skupna distribucija, vključno s skupno prodajno mrežo ali skupnim prevozom; (iii) skupno pakiranje, označevanje ali promocija; (iv) skupna organizacija nadzora kakovosti; (v) skupna uporaba opreme ali skladiščnih prostorov; (vi) skupno ravnanje z odpadki, ki neposredno nastajajo pri proizvodnji; (vii) skupno javno naročanje vložkov; (viii) vse druge skupne dejavnosti storitev, ki si prizadevajo za enega od ciljev iz [člena 152(1)(c) Uredbe o SUT]“.

na eni strani spodbujati delno ali izredno temeljito vzajemnost njihovih proizvodnih postopkov, s katerimi lahko uresničujejo ekonomije obsega, in na drugi strani okrepitev položaja proizvajalcev v razmerju do vse večje koncentracije povpraševanja.⁹

21. Sodelovanje v priznani organizaciji proizvajalcev prinaša še druge ugodnosti.

22. S priznanjem se namreč začnejo uporabljati nekatere določbe Uredbe o SUT, ki se nanašajo med drugim na dodelitev pomoči,¹⁰ neuporabo člena 101(1) PDEU¹¹ in celo možnost, da država članica določi, da so nekateri sporazumi, sklepi ali usklajena ravnanja, sprejeti v okviru organizacije, zavezujoči za druge izvajalce, ki niso njeni člani.¹²

23. Iz tega razloga je postopek priznanja ključni trenutek, ki določi pravni položaj organizacije proizvajalcev, ne da bi bilo to nepopravljivo, ker se lahko priznanje med različnimi obstoječimi naknadnimi nadzori prekliče.¹³

24. V tej zadevi in v primeru takega postopka priznanja predložitveno sodišče sprašuje Sodišče o pomenu in obsegu pravila članstva v le eni organizaciji proizvajalcev (razdelek A) ter o demokratičnem delovanju organizacije proizvajalcev (razdelek B).

A. Prvo vprašanje za predhodno odločanje o pravilu članstva v le eni organizaciji proizvajalcev

25. Predložitveno sodišče s prvim vprašanjem v bistvu sprašuje, ali je treba pravilo članstva v le eni organizaciji proizvajalcev, kot je izraženo v členu 153(1)(b) Uredbe o SUT, razlagati tako, da se nanaša izključno na člane proizvajalce te organizacije ali na vse njene člane ne glede na to, ali so proizvajalci ali ne.

26. Zdi se, da predložitveno sodišče v ubeseditvi vprašanja izhaja iz premise, da je neproizvajalec lahko član organizacije proizvajalcev. Najprej je treba obravnavati to premiso (podrazdelek 1) in nato preučiti področje uporabe tega pravila članstva v le eni organizaciji (podrazdelek 2).

1. Ali je sindikat lahko član organizacije proizvajalcev?

27. Najprej je treba opozoriti, da je bila že pred časom v sodni praksi Sodišča potrjena možnost, da je neproizvajalec član organizacije proizvajalcev,¹⁴ ne da bi bilo v tej sodni praksi izrecno pojasnjeno, ali lahko to, kot v okoliščinah spora o glavni stvari, velja tudi za sindikat.

28. Ker se je ureditev na tem področju od takrat že večkrat spremenila, je mogoče domnevati, da če bi zakonodajalec nameraval spremeniti to možnost neproizvajalcev, da so člani organizacije proizvajalcev, bi lahko izkoristil priložnosti, ki jih je imel.

⁹ Glej sodbo z dne 14. novembra 2017, APVE in drugi (C-671/15, EU:C:2017:860, točka 65; v nadaljevanju: sodba APVE).

¹⁰ Člen 29(1), člen 34(3)(d) in člen 58 Uredbe o SUT.

¹¹ Člen 152(1a) in člen 209(1) Uredbe o SUT.

¹² Glej člen 164(1) Uredbe o SUT.

¹³ Glej točko 63 teh sklepnih predlogov.

¹⁴ Glej sodbo z dne 15. junija 1989, Nahrungsmittelwerke (77/88, EU:C:1989:249, točka 12).

29. Še več, v zvezi s sadjem in zelenjavo¹⁵ Delegirana uredba (EU) 2017/891¹⁶ v členu 16 izrecno določa možnost, da ima organizacija proizvajalcev med svojimi člani neproizvajalce. Enako je Uredba (ES) št. 1432/2003,¹⁷ ki je veljala pred Uredbo (ES) št. 1234/2007,¹⁸ ta pa je veljala pred Uredbo o SUT, v členu 13 določala, da so neproizvajalci lahko člani organizacije proizvajalcev.

30. Zdi se mi torej prepričljivo iz tega sklepati, da pravo Unije neproizvajalcu ne prepoveduje, da je član organizacije proizvajalcev. To možnost je mogoče z zakonodajo držav članic celo podrobneje opredeliti, in to je storil francoski zakonodajalec.¹⁹

31. Konkretnije v zvezi s primerom, ko je član neproizvajalec sindikat, je treba upoštevati varstvo, povezano s temeljno naravo svobode združevanja, ki vključuje tudi sindikalno svobodo, kot je zagotovljena v členu 11 Evropske konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin, podpisane 4. novembra 1950 v Rimu (v nadaljevanju: EKČP).

32. Ne le, da se varstvo, ki ga zagotavlja temeljna narava te svoboščine, nanaša predvsem na ustanovitev take organizacije, svobodo združevanja ali nezdruževanja,²⁰ ampak se to varstvo nanaša tudi na načine delovanja in dejavnosti te organizacije.²¹

33. Ker se tudi člen 12(1) Listine Evropske unije o temeljnih pravicah (v nadaljevanju: Listina) nanaša na svobodo združevanja, kot je zagotovljena v členu 11 EKČP, je treba upoštevati zgoraj navedeno sodno prakso.²²

34. Akte prava Unije, kot je Uredba o SUT, je treba namreč v skladu z ustaljeno sodno prakso razlagati glede na temeljne pravice, zagotovljene z Listino.²³

35. Poleg tega, tudi če iz elementov, ki jih ima na voljo Sodišče, ni razvidno, da je sodelovanje CGB v organizaciji proizvajalcev v obravnavani zadevi nova strategija sindikalnega delovanja, te možnosti ni treba izključiti.

¹⁵ Sladkorna pesa ne spada v sektor sadja in zelenjave. Kot je namreč razvidno iz člena 1(2)(c) Uredbe o SUT in Priloge I, del III, k tej uredbi, sladkorna pesa spada na področje uporabe sladkorja.

¹⁶ Delegirana uredba Komisije z dne 13. marca 2017 o dopolnitvi Uredbe (EU) št. 1308/2013 Evropskega parlamenta in Sveta v zvezi s sektorjema sadja in zelenjave ter predelane sadja in zelenjave, dopolnitvi Uredbe (EU) št. 1306/2013 Evropskega parlamenta in Sveta v zvezi s kaznimi, ki se uporabijo v teh sektorjih, in spremembi Izvedbene uredbe Komisije (EU) št. 543/2011 (UL 2017, L 138, str. 4). Za več pojasnil o povezavah med sadjem in zelenjavo ter splošno ureditvijo glej točko 48 teh sklepnih predlogov.

¹⁷ Uredba Komisije z dne 11. avgusta 2003 o podrobnih pravilih za uporabo Uredbe Sveta (ES) št. 2200/96 glede pogojev za priznanje organizacij proizvajalcev in začasno priznanje skupin proizvajalcev (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 3, zvezek 39, str. 424).

¹⁸ Uredba Sveta z dne 22. oktobra 2007 o vzpostavitvi skupne ureditve kmetijskih trgov in o posebnih določbah za nekatere kmetijske proizvode (Uredba o enotni SUT) (UL 2007, L 299, str. 1).

¹⁹ Člen D.555-14 code rural et de la pêche maritime (zakonik o kmetijstvu in morskem ribištvu, Francija, v nadaljevanju: CRPM) določa: „Fizične ali pravne osebe, ki nimajo statusa proizvajalca, so lahko člani organizacije proizvajalcev pod pogojem, da imajo člani proizvajalci vsaj 75 % glasovalnih pravic na skupščini, in če je organizacija proizvajalcev ustanovljena v obliki družbe, 75 % deležev. Ti član neproizvajalci ne sodelujejo pri glasovanju o odločitvah, ki se nanašajo na operativne sklade.“

²⁰ Za primer svobodne odločitve o nečlanstvu v združenju proizvajalcev, čeprav nacionalna zakonodaja za vinogradnike določa obveznost predaje njihove celotne proizvodnje, glej sodbo ESČP z dne 3. decembra 2015, Mytilinaios in Kostakis proti Grčiji (CE:ECHR:2015:1203JUD002938911, točki 53 in 65).

²¹ Glej sodbo ESČP z dne 3. septembra 2020, Yordanovi proti Bolgariji (CE:ECHR:2020:0903JUD001115711, točka 62 in navedena sodna praksa).

²² Ker v skladu s členom 52(3) Listine pravice, zagotovljene z Listino, ustrezajo pravicam, zagotovljenim z EKČP, sta vsebina in obseg teh pravic enaka vsebini in obsegu pravic, ki ju določa EKČP. Za primer ujemanja med členom 11 EKČP in členom 12(1) Listine glej sklepne predloge generalnega pravobranilca P. Cruza Villalóna v zadevi Alemo-Herron in drugi (C-426/11, EU:C:2013:82, točka 42 in naslednje).

²³ Glej sodbo z dne 21. decembra 2016, Tele2 Sverige in Watson ter drugi (C-203/15 in C-698/15, EU:C:2016:970, točka 91 in navedena sodna praksa).

36. Zlasti ker imajo lahko sindikalne organizacije kot strokovne organizacije v danem sektorju interes za intervencijo v podporo pomembnim ali tehničnim vprašanjem ali za delovanje kot posredniki pri teh vprašanjih. Kmetijska zadruga, francoska vlada in Komisija so na obravnavi, ko so bile vprašane o možnih prispevkih sodelovanja člana neproizvajalca, kot je sindikat, v organizaciji proizvajalcev, poudarile njegovo vlogo pomoči pri razvoju organizacij proizvajalcev, zlasti ob upoštevanju proizvodnih metod in tehnik ter izzivov, povezanih s podnebnimi spremembami.

37. Prispevek članstva sindikata v organizaciji proizvajalcev torej ni samo hipotetičen.

38. Zato je tako članstvo sindikata v organizaciji proizvajalcev del obsežnih možnosti delovanja, ki jih lahko tak subjekt uresničuje. Splošneje, sodelovanje sindikata v organizaciji proizvajalcev kot člana neproizvajalca omogoča spodbujanje in zagotavljanje uresničevanja ciljev, ki so določeni za te organizacije proizvajalcev.²⁴

39. Zato menim, da Uredba o SUT ne nasprotuje temu, da ima organizacija proizvajalcev med svojimi člani neproizvajalce, med katerimi so lahko sindikati.

40. Po tem pojasnilu je treba zdaj obravnavati prvo vprašanje predložitvenega sodišča.

2. Področje uporabe pravila o članstvu v le eni organizaciji proizvajalcev

41. Udeleženci postopka pred Sodiščem predlagajo dve različni razlagi.

42. Družba Saint-Louis Sucre trdi, da člen 153(1)(b) Uredbe o SUT brez razlikovanja določa pravilo članstva v le eni organizaciji proizvajalcev.

43. Kmetijska zadruga, francoska vlada in Komisija v bistvu trdijo, da se to pravilo nanaša le na proizvajalce in da se torej ne sme uporabljati za člana neproizvajalca.

44. Zdi se, da trditev družbe Saint Louis-Sucre in pomisleki predložitvenega sodišča o pravilu članstva v le eni organizaciji delno izvirajo iz francoske različice člena 153(1), ker se ta različica nanaša le na „člane“ organizacije proizvajalcev brez drugih pojasnil. To ni edina jezikovna različica v tem smislu.²⁵ Vendar je v večini drugih jezikovnih različic pojasnjeno, da gre za „člane proizvajalce“.²⁶

45. V zvezi s tem je treba opozoriti na ustaljeno sodno prakso, v skladu s katero je treba vsem jezikovnim različicam nekega akta Unije načeloma priznati enako vrednost. Za zagotovitev enotne razlage prava Unije je zato treba v primeru razhajanj med temi različicami zadevno določbo razlagati glede na splošno sistematiko in namen ureditve, katere del je.²⁷

46. V zvezi s tem je treba omeniti, da je pravilo članstva v le eni organizaciji proizvajalcev izraženo v drugi določbi Uredbe o SUT, in sicer v členu 152(1a)(d) te uredbe. V tej določbi se različne jezikovne različice nanašajo na člane proizvajalce.

²⁴ Glej v zvezi s tem člen 152(1)(c)(v), (vi), (viii), (ix) in (xi) Uredbe o SUT, citiran v točki 20 zgoraj.

²⁵ Hrvaška različica se nanaša na „članova“, italijanska na „aderenti“ in romunska na „membrilor“.

²⁶ „[P]roductores asociados“ v španščini, „De tilsluttede producenter“ v danščini, „Erzeuger“ v nemščini, „Producer members“ v angleščini, „aangesloten producenten“ v nizozemščini, „producentów będących jej członkami“ v poljščini in „os produtores seus membros“ v portugalsščini.

²⁷ Glej sodbo z dne 20. februarja 2018, Belgija/Komisija (C-16/16 P, EU:C:2018:79, točka 49 in navedena sodna praksa).

47. Glede na omembo „proizvoda“ v obeh teh določbah se zdi, da se nanaša na tiste, ki opravljajo kmetijsko dejavnost v smislu člena 4(1)(a) in (c) Uredbe št. 1307/2013,²⁸ torej proizvajalce.

48. V zvezi z zakonodajnim postopkom je treba poudariti, da je bilo, kot se zdi, pravilo članstva v le eni organizaciji na tem področju prvič uvedeno v SKP z Uredbo (ES) št. 1182/2007²⁹ o sadju in zelenjavi. To pravilo je bilo nekaj mesecev pozneje prevzeto in razširjeno v členu 125a Uredbe št. 1234/2007, ki je bil vstavljen s členom 1 Uredbe (ES) št. 361/2008.³⁰ Pojasniti je treba tudi, da se besedilo te določbe med začetnim predlogom Komisije³¹ in nazadnje sprejeto določbo ni spremenilo. Ker razlogi za ta predlog niso bilo pojasnjeni, iz zakonodajnega postopka ni razvidno, da je mogoče vedeti, kakšni so bili dejanski razlogi zakonodajalca.

49. Ko so bile kmetijska zadruga, francoska vlada in Komisija na obravnavi vprašane o razlogu za obstoj pravila članstva v le eni organizaciji proizvajalcev, so namignile, da je namen tega pravila skoncentrirati ponudbo danega proizvoda s krepitvijo položaja njegovih proizvajalcev, da bi se uravnotežili trgovinski odnosi.

50. Zdi se, da tako razumevanje navedenega pravila potrjuje izjema, uvedena s členom 153(1)(b) Uredbe o SUT. Ta določba namreč omogoča odstopanje od navedenega načela v primeru, v katerem „imajo člani proizvajalci dva ločena proizvodna obrata, ki se nahajata na različnih geografskih območjih“. Enako velja za izjemo od člena 152(1a), tretji pododstavek, te uredbe, ki določa, da lahko države članice odstopijo od pogoja iz člena 152(1a)(d) navedene uredbe, „ko imajo člani proizvajalci ločena proizvodna obrata, ki sta na različnih geografskih območjih“. Ti izjemi od pravila članstva v le eni organizaciji dokazujeta, da bi onkraj danega geografskega območja to pravilo doseglo svoje meje, ker ohranitev takega pravila ne bi bila več pomembna za koncentracijo ponudbe določenega proizvoda.

51. Zdi se, da je tudi v redkih zapisih v pravni teoriji na to temo razlog za obstoj pravila članstva v le eni organizaciji proizvajalcev utemeljen s ponujenim proizvodom. Glede Uredbe št. 1234/2007, ki je veljala pred sedanjo uredbo o SUT, se zatrjuje, da je namen tega pravila članstva v le eni organizaciji preprečiti, da bi bili proizvajalci v položaju, ko bi razdrobili ponudbo danega proizvoda, in tako preprečiti uvedbo tekmovanja med temi organizacijami.³²

52. Zdi se torej, da je koncentracija ponudbe razlog za obstoj pravila članstva v le eni organizaciji proizvajalcev.

53. Poleg tega to pravilo prispeva k uresničevanju ciljev SKP,³³ ker omogoča okrepitev položaja proizvajalcev v razmerah vse večje koncentracije povpraševanja.³⁴

²⁸ Uredba Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. december 2013 o pravilih za neposredna plačila kmetom na podlagi shem podpore v okviru skupne kmetijske politike ter razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 637/2008 in Uredbe Sveta (ES) št. 73/2009 (UL 2013, L 347, str. 608).

²⁹ Uredba Sveta z dne 26. septembra 2007 o določitvi posebnih pravil za sektor sadja in zelenjave, o spremembi direktiv 2001/112/ES in 2001/113/ES in uredb (EGS) št. 827/68, (ES) št. 2200/96, (ES) št. 2201/96, (ES) št. 2826/2000, (ES) št. 1782/2003 in (ES) št. 318/2006 ter o razveljavitvi Uredbe (ES) št. 2202/96 (UL 2007, L 273, str. 1).

³⁰ Uredba Sveta z dne 14. aprila 2008 o spremembi Uredbe št. 1234/2007 (UL 2008, L 121, str. 1).

³¹ Predlog uredbe Sveta o spremembi Uredbe (ES) št. 1234/2007 o vzpostavitvi skupne ureditve kmetijskih trgov in o posebnih določbah za nekatere kmetijske proizvode (Uredba o enotni SUT) (COM(2007) 854 final – CNS 2007/0290).

³² Mögele, R., in Erlbacher, F., *Single Common Market Organisation*, Beck, C. H., Hart, Nomos, München, 2011, str. 549.

³³ Glej točko 17 in naslednje teh sklepnih predlogov.

³⁴ Glej sodbo APVE (točka 65).

54. Ugotoviti je treba, da se koncentracija ponudbe kot sklicevanje na proizvode – čeprav je verjeten razlog za obstoj pravila članstva v le enemu organu – nanaša le na člane proizvajalce, ne pa tudi na druge člane organizacij proizvajalcev.

55. Zato menim, da se pravilo članstva v le eni organizaciji proizvajalcev nanaša le na člane proizvajalce.

56. Družba Saint-Louis Sucre v stališču, vložnem pri Sodišču, trdi, da bi bilo članstvo sindikata v organizaciji proizvajalcev lahko problematično z vidika konkurence.

57. Sodišče je v sodbi APVE opozorilo, da mora priznana organizacija proizvajalcev zagotavljati, da se proizvodnja načrtuje in prilagaja povpraševanju, zlasti glede kakovosti in količine, koncentrirati ponudbo in dajati na trg proizvode, ki jih pridelajo njeni člani, optimizirati proizvodne stroške in stabilizirati cene proizvajalcev. Za to mora organizacija proizvajalcev uporabiti drugačna sredstva, kot so tista, ki urejajo normalno delovanje trgov, in zlasti nekatere oblike koordinacije in usklajevanja med kmetijskimi proizvajalci. Zato in če naj se organizaciji proizvajalcev ne odvzamejo sredstva, ki jim omogočajo doseganje ciljev, ki so jim zaupani v okviru skupne ureditve trga, pri kateri sodelujejo, morajo biti prakse teh subjektov, ki so potrebne za doseg enega ali več teh ciljev, izvzete iz prepovedi omejevalnih sporazumov iz člena 101(1) PDEU.³⁵

58. Imuniteta pred pravili konkurenčnega prava tako velja le znotraj priznane organizacije proizvajalcev ali združenja organizacij proizvajalcev;³⁶ zunaj tega okvira se ta pravila znova uporabljajo.

59. Natančneje, v bistvu se zdi, da družba Saint-Louis Sucre v svojih trditvah izraža zaskrbljenost glede morebitnega tveganja tajnega dogovarjanja zaradi možnega sodelovanja istega sindikata v dveh različnih organizacijah proizvajalcev.

60. Opozoriti je treba, da v takem primeru Uredba o SUT ne preprečuje uporabe pravil o konkurenci. Ta uredba torej ne posega v pristojnosti nacionalnih organov, ki imajo, ko zaznajo možno tveganje tajnega dogovarjanja, določen manevrski prostor, da preprečijo njegovo izvedbo.

61. V zvezi s tem, kot je razvidno iz predloga za sprejetje predhodne odločbe in kot je kmetijska zadruga opozorila na obravnavi, ji je bilo 11. decembra 2019 med preučitvijo njene dokumentacije za priznanje statusa naloženo, naj spremeni svoj pravilnik, da bi se upoštevale pripombe, ki so bile nanjo naslovljene med postopkom obravnave njenega zahtevka za priznanje statusa, da bi se v skladu s temi pripombami v členu 18 njenega pravilnika formalizirala klavzula o zaupnosti in poklicni etiki za direktorja in člane neproizvajalce organizacije proizvajalcev.

62. Poleg tega, kot se je razpravljalo na obravnavi, čeprav je faza priznanja organizacije proizvajalcev pomemben trenutek, ker gre za fazo predhodnega nadzora, v kateri imajo pristojni nacionalni organi na voljo štiri mesece za odgovor na zahtevek za priznanje organizacije proizvajalcev,³⁷ je vseeno treba upoštevati, da to ni edina faza, v kateri se opravi nadzor.

³⁵ Sodba APVE (točke od 42 do 44).

³⁶ Glej sodbo APVE.

³⁷ Glej člen 154(4)(a) Uredbe o SUT.

63. Obstaja namreč še več drugih vrst naknadnega nadzora. Prvič, nacionalni organ, ki je priznal organizacijo, lahko spremeni svojo odločitev in priznanje prekliče.³⁸ Drugič, lahko se zgodi, da morajo nacionalni ali evropski organi, pristojni za konkurenco, odločati o praksah ene ali več organizacij proizvajalcev. Novejša sodna praksa Sodišča dokazuje, da ne gre le za teoretično predpostavko.³⁹ Tretjič, v okviru programa dodelitve pomoči tudi izplačilo teh pomoči privede do postopkov nadzora.

64. Glede na zgornje preudarke Sodišču predlagam, naj na prvo vprašanje odgovori, da je treba pravilo članstva v le eni organizaciji proizvajalcev, kot je izraženo v členu 153(1)(b) Uredbe o SUT, razlagati tako, da se nanaša izključno na člane proizvajalce te organizacije.

B. Drugo vprašanje za predhodno odločanje

65. Predložitveno sodišče z drugim vprašanjem v bistvu sprašuje, ali je treba člen 153(2)(c) Uredbe o SUT razlagati tako, da mora biti nadzor, ki ga nacionalni organ in po potrebi pristojna sodišča opravijo za preverjanje, ali organizacija proizvajalcev, ki je vložila zahtevek za priznanje statusa, lahko deluje demokratično, omejen na nekatere elemente, kot so udeležba v kapitalu ali razdelitev glasov, ali pa mora biti čim širši, tako da vključuje vse okoliščine ali vse elemente, ki so na voljo.

66. Naj spomnim, da člen 152(1)(a) Uredbe o SUT določa, da „[d]ržave članice lahko na zahtevo priznajo organizacije proizvajalcev, ki [...] jih sestavljajo in v skladu s točko (c) člena 153(2) nadzorujejo proizvajalci v določenem sektorju iz člena 1(2)“.

67. Natančneje, na eni strani je v členu 152(1)(b) Uredbe o SUT poudarjena okoliščina, da so organizacije proizvajalcev „ustanovljene na pobudo proizvajalcev“.

68. Na drugi strani se v členu 153(2)(c) te uredbe od članov proizvajalcev organizacije proizvajalcev zahteva, da demokratično nadzorujejo svojo organizacijo in njene odločitve. Iz te določbe izhaja, da posebna merila, ki morajo organom držav članic omogočiti presojo, ali člani demokratično nadzorujejo svojo organizacijo proizvajalcev, niso določena v navedeni uredbi.

69. Udeleženci postopka pred Sodiščem se vsi opirajo na sodbo, izdano v zadevi Španija/Komisija,⁴⁰ ki je eden od redkih primerov v sodni praksi sodišč Unije, ki se nanaša na demokratično delovanje organizacije proizvajalcev.

70. Na eni strani, kmetijska zadruga meni, da je treba preveriti le lastništvo kapitala in sestavo večine glasov, brez upoštevanja drugih povezav, kot je članstvo v isti sindikalni zvezi ali izvajanje vodstvenih pristojnosti v taki zvezi.

71. Na drugi strani, družba Saint-Louis Sucre, francoska vlada in Komisija v bistvu trdijo, da je treba upoštevati vse upoštevne elemente.

72. Zdi se mi, da trditev kmetijske zadruge izhaja iz delnega branja sodbe Španija/Komisija.

³⁸ Člen 154(4) Uredbe o SUT.

³⁹ Glej sodbo APVE. V okoliščinah, ki so privedle do razglasitve te sodbe, je nacionalni organ, pristojen za konkurenco, na podlagi nadzorov ugotovil, da so organizacije proizvajalcev, združenja organizacij proizvajalcev in nepriznani subjekti izvajali obsežen in dlje trajajoč omejevalni sporazum, ki je prepovedan zlasti s členom 101(1) PDEU in je zajemal usklajevanje glede cen kmetijskega proizvoda, in sicer endivije.

⁴⁰ Sodba z dne 6. marca 2012, Španija/Komisija (T-230/10, EU:T:2012:105; v nadaljevanju: sodba Španija/Komisija).

73. Splošno sodišče je namreč v tej sodbi opozorilo, da je namen ureditve Unije glede organizacij proizvajalcev zagotoviti njihovo demokratično delovanje, in sicer na podlagi dveh načel. To pomeni, prvič, da člani proizvajalci organizacije proizvajalcev nadzorujejo svojo organizacijo in njene odločitve, in drugič, da mora organizacija proizvajalcev med svojimi člani imeti določeno število proizvajalcev⁴¹ in da nobeden od navedenih članov načeloma ne more imeti več kot določen odstotni delež glasovalnih pravic, tako da je ta organizacija proizvajalcev na neki način reprezentativna.⁴²

74. Pri preučitvi tega drugega načela je Splošno sodišče navedlo, da se „ne sme[] zanemariti identitet[a] fizičnih ali pravnih oseb, ki so lastnice kapitala članov organizacije proizvajalcev“.⁴³

75. V zvezi s tem se Splošno sodišče ni omejilo na formalistično analizo očitne neodvisnosti članov organizacije proizvajalcev. Nasprotno, ta analiza vključuje preučitev mehanizmov in načinov dejanskega izvajanja pristojnosti za nadzor nad organizacijo proizvajalcev in njenimi odločitvami ter nad osebami, ki se lahko skrivajo za pravnimi subjekti ali fizičnimi osebami, ki se lahko uporabljajo za krinko.⁴⁴ Tako je sposobnost izvajanja dejanskega nadzora nad odločitvami organizacije proizvajalcev odločilen element pri analizi njenega demokratičnega delovanja.

76. Spoznanja iz sodbe Španija/Komisija je treba po mojem mnenju ne le potrditi, ampak jih je tudi mogoče prenesti na to zadevo.

77. Vendar je treba ta spoznanja še dopolniti.

78. V nadaljevanju te sodbe se mi namreč zdi, da je treba pri nadzoru nacionalnega organa, ki mora sprejeti stališče glede priznanja organizacije proizvajalcev, upoštevati vsa morebitna razmerja odvisnosti, naj bo to med člani proizvajalci, pa tudi med člani proizvajalci in člani neproizvajalci.

79. Za to je treba predvsem preučiti pravila o delovanju organizacije proizvajalcev, kot sta statut in pravilnik, identiteto vseh članov, ki jo sestavljajo, zlasti neposredna ali posredna sredstva nadzora, da bi se preučila razmerja odvisnosti, ki lahko obstajajo med njenimi člani ne glede na to, ali so proizvajalci ali ne, pa tudi vse druge elemente, ki so na voljo nacionalnemu organu ali s katerimi bi mu bila dovoljena seznanitev v fazi obravnave zahtevka za priznanje statusa.

80. Ker je organizacija proizvajalcev organizacija, ki je ustanovljena „na pobudo proizvajalcev“ in jo ti „nadzorujejo“, se pravi, da morajo proizvajalci nadzorovati „svojo organizacijo in njene odločitve“, ⁴⁵ mora biti vključenost članov neproizvajalcev v organizacijo proizvajalcev predmet posebne pozornosti, da se prepreči, da bi se Uredba o SUT uporabljala kot izgovor za izogibanje zlasti pravilom o konkurenci.

⁴¹ V okoliščinah te zadeve člen 154(1)(b) Uredbe o SUT.

⁴² Sodba Španija/Komisija (točke od 47 do 49, 51 in 52).

⁴³ Sodba Španija/Komisija (točka 50).

⁴⁴ Sodba Španija/Komisija (točka 52).

⁴⁵ Člen 152(1)(a) in (b) ter člen 153(2)(c) Uredbe o SUT.

81. Torej je treba med drugim preveriti, da imajo člani proizvajalci vsaj večino glasov v organizaciji proizvajalcev⁴⁶ in da neproizvajalci nimajo na voljo drugih – neposrednih ali posrednih – načinov, da bi dejansko nadzorovali njene dejavnosti.⁴⁷

82. Za to mora biti nadzor nacionalnih organov opravljen v vsakem primeru posebej, na splošno in na podlagi skupka indicev.⁴⁸

83. Ta realizem v obsegu nadzora je po mojem mnenju potrjen s členom 154(1)(c) Uredbe o SUT, ker ta določba od organa, ki odloča o zahtevku za priznanje statusa, zahteva, da si predstavlja načine prihodnje in konkretne izvedbe tako v zvezi z vzajemnostjo sredstev kot v zvezi z morebitnimi praksami koncentracije članov.

84. Zaradi posebnih okoliščin spora, o katerem odloča predložitveno sodišče, bi rada dodala še zadnje pojasnilo, ker tožeča stranka v postopku v glavni stvari posebej izpodbija neposredno ali posredno sodelovanje sindikata v kmetijski zadrugi.

85. Kot se je o tem razpravljalo na obravnavi in kot se strinjajo ne samo kmetijska zadruga, ampak tudi francoska vlada in Komisija, je treba šteti, da zgolj članstvo fizične ali pravne osebe, ki je član proizvajalec ali neproizvajalec organizacije proizvajalcev, v sindikalni organizaciji temu članu ne more odvzeti njegove neodvisnosti ali svobode odločanja. Enako velja za izvajanje pristojnosti v takih organizacijah.

86. Kot je bilo namreč omenjeno pri obravnavi prvega vprašanja, zaradi varstva, ki ga uživa sindikalna svoboda v členu 12(1) Listine,⁴⁹ iz teh sindikalnih dejavnosti ni mogoče sklepati o tajnem dogovarjanju, ki bi vodilo h koordinaciji ali usklajevanju ponudbe, s čimer bi se odstopalo od okvira, določenega z Uredbo o SUT, in kar bi že iz tega razloga pomenilo kršitev pravil konkurenčnega prava.

87. Zato – razen če niso na voljo še drugi elementi – zgolj obstoj povezav, kot sta članstvo člana organizacije proizvajalcev ne glede na to, ali je proizvajalec ali ne, v sindikalni organizaciji in morebitno izvajanje pristojnosti v taki organizaciji, ne vpliva na demokratično delovanje organizacije proizvajalcev v smislu člena 153(2)(c) Uredbe o SUT, tako da sam po sebi ni prepričljiv dokaz.

88. Nazadnje, kot je bilo opozorjeno v točki 60 teh sklepnih predlogov, lahko nacionalni organi, ki obravnavajo zahtevek za priznanje statusa, to priznanje še vedno pogojujejo z vzpostavitvijo nekaterih načinov za boljše preprečevanje uresničitve tveganj morebitnega tajnega dogovarjanja.

⁴⁶ Člen R.532-3 CRPM, ki se uporablja za organizacijo proizvajalcev, kot je ta v postopku v glavni stvari, določa:
„Statut družbe mora vsebovati klavzule, ki kmetom, skupinam, ki se lahko vključijo v vzajemne kmetijske kreditne banke, in po potrebi vzajemnim kmetijskim kreditnim bankam omogoča, da ves čas razpolagajo z vsaj polovico glasov na skupščini družbe.
Noben družbenik ne sme imeti več kot 40 % glasov.

Kadar pa je družbenikov več kot deset, nobeden od njih ne sme imeti več kot 10 % glasov. Ta prepoved ne velja niti za vzajemne kmetijske kreditne banke niti za zadruge in njihove zveze. S statutom je lahko navedenim družbam in zvezam v mejah števila delnic ali deležev, ki jih imajo, podeljeno število glasov glede na število njihovih družbenikov ali glede na število članov družb, ki so same članice.“

V zvezi s tem je treba omeniti tudi člen D.555-14 CRPM, naveden v opombi 19 teh sklepnih predlogov.

⁴⁷ Glej v tem smislu sodbo z dne 15. junija 1989, Stute Nahrungsmittelwerke (77/88, EU:C:1989:249, točka 15).

⁴⁸ Glede uporabe te metode z indici v sodni praksi Sodišča glej po analogiji sodbo z dne 14. septembra 2017, Nogueira in drugi (C-168/16 in C-169/16, EU:C:2017:688, točka 62 in navedena sodna praksa).

⁴⁹ Glej točke od 32 do 38 teh sklepnih predlogov.

89. Glede na vse te elemente menim, da je treba na drugo vprašanje predložitvenega sodišča odgovoriti, da je treba člen 153(2)(c) Uredbe o SUT v povezavi s členom 154(1) te uredbe razlagati tako, da mora biti nadzor, ki ga nacionalni organ in po potrebi pristojna sodišča opravijo za preverjanje, ali organizacija proizvajalcev, ki je vložila zahtevek za priznanje statusa, lahko deluje demokratično, čim širši, tako da vključuje vse okoliščine ali vse elemente, ki so na voljo, ne da bi članstvo članov organizacije proizvajalcev v sindikalni organizaciji ali njihovo izvajanje sindikalnih pristojnosti pomenilo merilo, ki je samo po sebi upoštevno.

V. Predlog

90. Glede na navedeno Sodišču predlagam, naj na vprašanji za predhodno odločanje, ki ju je postavil Conseil d'État (državni svet, Francija), odgovori:

1. Pravilo članstva v le eni organizaciji proizvajalcev, kot je izraženo v členu 153(1)(b) Uredbe (EU) št. 1308/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013 o vzpostavitvi skupne ureditve trgov kmetijskih proizvodov in razveljavitvi uredb Sveta (EGS) št. 922/72, (EGS) št. 234/79, (ES) št. 1037/2001 in (ES) št. 1234/2007, kakor je bila spremenjena z Uredbo (EU) 2017/2393 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. decembra 2017,

je treba razlagati tako, da

se nanaša izključno na člane proizvajalce te organizacije.

2. Člen 153(2)(c) Uredbe št. 1308/2013, kakor je bila spremenjena z Uredbo 2017/2393, v povezavi s členom 154(1) te uredbe

je treba razlagati tako, da

mora biti nadzor, ki ga nacionalni organ in po potrebi pristojna sodišča opravijo za preverjanje, ali organizacija proizvajalcev, ki je vložila zahtevek za priznanje statusa, lahko deluje demokratično, čim širši, tako da vključuje vse okoliščine ali vse elemente, ki so na voljo, ne da bi članstvo članov organizacije proizvajalcev v sindikalni organizaciji ali njihovo izvajanje sindikalnih pristojnosti pomenilo merilo, ki je samo po sebi upoštevno.